

sopotnja

*Želimo vam
prijetne
praznike in
veliko sreče
v letu 2022!*

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
december 2021, številka 4, letnik 10
ISSN 1848-4360
Reka, december 2021

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Rijeka

Izdajatelji:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
slovenskidom@bazovica.hr
zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec

Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman

Fotografija na naslovnici: Free stock photos

Karikatura: Bojan Grlica

Tisk: Tiskara Sušak

Glasilo izhaja trimesečno

Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem

Podpinjol 43, 51000 Rijeka

zveza@slovinci.hr

za: Barbara Riman

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

slovenskidom@bazovica.hr

Veleposlaništvo RS v RH

Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanik: Vojislav Šuc

tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015

faks: +385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://sloembassy.zagreb@gov.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen

kontakt z dežurnim diplomatom:

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

iz vsebine

Uvodnik 3

Iz Zveze slovenskih
društev na Hrvaškem 4

Iz društva 9

Iz svetov 16

Iz pouka DPS 17

Literarni kotichek 19

In memoriam 19

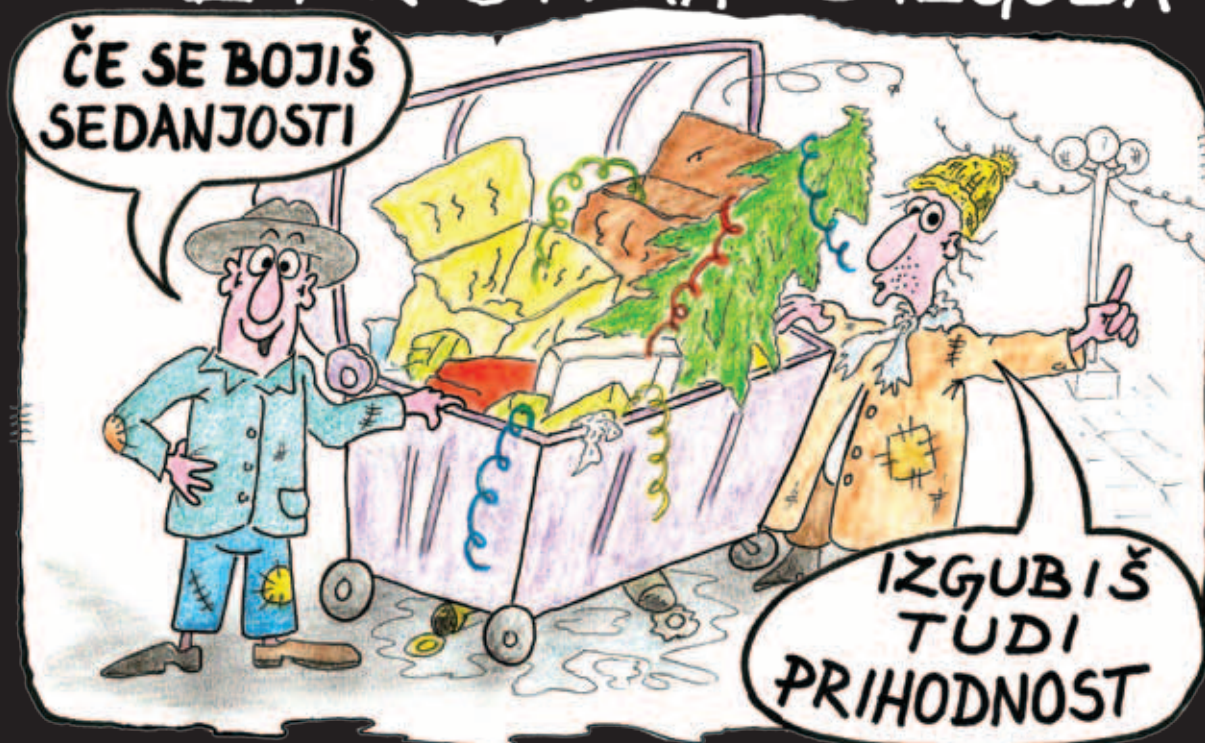
Si-T 21

Pogled z onkraj Snežnika 22

Srečanja 23

Foto kotichek 24

EGON: STRAH JE IZGUBA

Jesenski meseci niso prinesli obetajočih sprememb glede pandemije, še naprej se širi in nadaljuje, enakomerno epidemiološki ukrepi in omejitve, ki tako ali drugače vplivajo na naša življenja. Še vedno je okrnjena tudi dejavnost društev, več žrtev bolezni covid-19 pa na žalost beleži tudi slovenska skupnost na Reki. Več dogodkov, zlasti za najmlajše, ni bilo mogoče uresničiti, zadnja Sopotja v tem letu spremljajo tudi tiste, ki so potekali na daljavo. Zveza slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH) nadaljuje pobude za uvedbo slovenščine v javni izobraževalni sistem na Hrvaškem, soorganizirala je srečanje Mreže Alpe Jadran (M. A. J.) na Reki, se udeležila slovesnosti v zagrebškem parku Bundek ob odkritju doprsnega kipa Franceta Prešerna, organizirala seminar za učitelje/-ice slovenščine, pripravila spletno predstavitev osrednje knjižnice za slovensko knjigo v Republiki Hrvaški (RH) in na drugi literarni natečaj prejela številne odzive, pri čemer nagrajene prispevke objavljamo v rubriki o pouku slovenščine.

Tudi v KPD Bazovica se je nova kulturna sezona začela z vrsto prireditev, gostovali so zbori z Goriškega in Posavja, društvo so obiskali upokojenci iz Kopra, folklorna in glasbena skupina sta nastopili v Istri, likovna skupina je sodelovala na spletni predstavitvi likovne kolonije, član društva Eduard Hemar je predstavil svoj Športni biografski leksikon Primorsko-goranske županije (PGŽ), planinska skupina (PS) je nadaljevala izlete po okoliških in slovenskih hribih, rubrika Iz svetov beleži sprejem pri novem reškem županu, Literarni kotichek pa znova izpolnjuje rojakinja Marija Šenk.

V zadnjih mesecih v letu je društvo prejelo žalostne novice o preminulih nekdanjih članih mešanega pevskega zbora (MePZ), vrste pevcev pa je za vselej nepričakovano zapustil tudi eden izmed vsestransko aktivnih članov. Rubrika Si-T omenja festival lutkovnih gledališč na Reki, predstavitev knjige Izrazi moči slovenskega jezika na reški filozofski fakulteti in dejavnost Sveta za narodne manjšine RH. Dragica Jaksetič se v Pogledu z onkraj Snežnika tokrat ozre na sprenevedanje vodilnih politikov v obeh državah in tragedije migrantov, rubrika Srečanja pa predstavlja učiteljico dopolnilnega pouka slovenščine (DPS) v Gorskem kotarju, Mirjano Žagar.

Želimo vam prijetne praznike in srečo v letu, ki prihaja, in seveda ostanite zdravi!

Uredništvo

OBVESTILO

Nagradni natečaj

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) je razpisal nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela z dveh področij, Slovenci v zamejstvu (A) in Slovenci v izseljenstvu (B). Namen natečaja je spodbujati raziskovalne dejavnosti na področju zamejske in izseljenske tematike. Prijavijo se lahko kandidati iz RS in drugih držav, z uspešno zagovarjanimi diplomskimi, magistrskimi in doktorskimi deli na katerikoli univerzi.

Upoštevana bodo dela, zagovarjana v obdobju koledarskega leta 2021. Prva tri nagrajena dela z obeh področij prejmejo denarne nagrade (800 evrov, 600 evrov in 400 evrov). Dela, ki jih bo predlagala komisija, bodo na željo nagrajencev prejela tudi priporočilo za objavo.

USZS bo dela sprejemal do vključno 28. februarja 2022, rezultati natečaja pa bodo znani najkasneje do konca septembra 2022. Več na spletni strani USZS: www.gov.si

8. oktober

Slovenski jezik na Reki

Prva reška hrvaška gimnazija na Sušaku: Prva reška hrvaška gimnazija na Sušaku je kot prva srednja šola v Primorsko-goranski županiji na pobudo predsednice ZSDH Barbare Riman uvedla pouk slovenskega jezika na podlagi manjšinske zakonodaje oziroma po tako imenovanem modelu C. Ta predvideva poučevanje do pet ur tedensko ter poleg jezika vključuje tudi spoznavanje književnosti, zemljepisa, zgodovine, glasbene in likovne umetnosti. Kmalu po začetku pouka pa je na žalost prišlo do kadrovskih zapletov, saj je predviden profesor dr. Klemen Lah, sicer lektor na lektoratu za slovenski jezik na reški filozofski fakulteti, po prvih urah sporočil, da ne more sodelovati. Na razpisu za to delovno mesto z dne 18. oktobra 2021 ni bilo ustreznega odziva, zato je vodstvo šole 10. novembra sprejelo sklep, da zaposlitve ne bodo vzpostavili. Po neuradnih informacijah pa je ZSDH vendarle uspelo najti osebo, zainteresirano za poučevanje, in pričakovati je, da se bo pouk kmalu znova nadaljeval. Po besedah Barbare Riman je to posebej pomembno tudi zato, da ne bi uspešno začeta pobuda zamrla, s tem pa tudi možnost za uvedbo izobraževalne vertikale na Reki, glede na obetajoče pogovore o uvedbi slovenščine tudi na predšolsko raven.

Na srednješolski ravni pouk slovenskega jezika po modelu C na pobudo takratne predsednice Sveta slovenske narodne manjšine Varaždinske županije Barbare Antolić Vupora že enajsto leto uspešno poteka na Drugi gimnaziji v Varaždinu. Poučuje ga profesor zgodovine na tej šoli, Miroslav Gradečak, in leta 2015 je njegova pobuda za učenje slovenščine kot izbirnega predmeta zaživela še na Srednji šoli v Čakovcu.

Slovenski jezik po modelu C je bil leta 2014 uveden tudi na Srednji šoli za uporabne umetnosti in dizajn ter gimnaziji v Pulju, a žal se je v slednji zaradi pomanjkanja kadra leta 2019 prenehal izvajati, ker ni bilo mogoče najti ustrezne kadrovske nadomestitve.

Najnovejše dogajanje na reški gimnaziji, pred tem tudi na puljski, znova opozarja, da slovenska skupnost na Hrvaškem ne more pričakovati napredka pri uvajanju pobud za slovenski jezik v javne izobraževalne ustanove vse dotlej, dokler ne bo imela zagotovljenega ustreznega izobraženega kadra in vsestranske pomoči RS pri tem. | Marjana Mirković

Filozofska fakulteta: Lektor za slovenski jezik na reški filozofski fakulteti dr. Klemen Lah je z velikim zadovoljstvom kot zadnji korak na uspešni poti slovenščine v tej ustanovi napovedal uvedbo novega predmeta – Slovenski jezik 4. Poteka v zimskem semestru 2021/22, pogoj za vpis pa je uspešno končan predmet Slovenski jezik 3. Program obsega 45 ur in prinaša 3 kreditne točke. Vpisalo ga je devet študentov, kar je po lektorjevih besedah lepo število glede na primerjavo z drugimi lektorati po svetu. V zimskem semestru je mogoče vpisati tudi predmet Slovenski jezik 2, medtem ko sta predmeta Slovenski jezik 1 in Slovenski jezik 3 uvrščena v študijski program spomladanskega semestra.

| Marjana Mirković

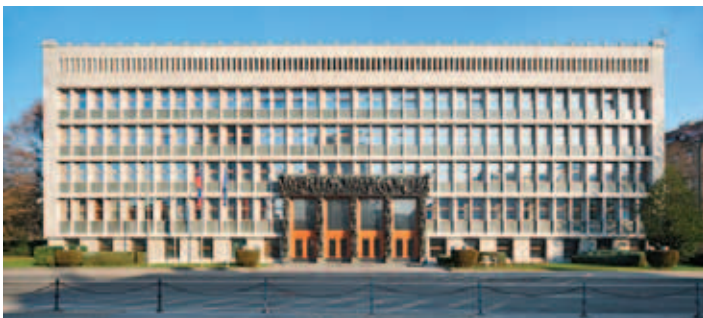

12. oktober, Državni zbor RS, Ljubljana

Komisija DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu

Komisija DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je na 6. nujni seji obravnavala predlagane spremembe proračuna RS za prihodnji dve leti. Pri obrazložitvi dela, ki se nanaša na Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS), je državni sekretar dr. Dejan Valentinčič dejal, da so sredstva za USZS povečana tudi za naslednji dve leti, za leto 2022 je predvidenih 10 milijonov 700 tisoč evrov, za leto 2023 pa 600 tisoč evrov več, kar bi bil znesek, ki bi po desetletju (!) dosegel in presegel tistega najvišjega doslej, iz leta 2010 (nekaj manj kot 11 milijonov evrov). USZS koordinira in vodi politiko RS na omenjenem področju, ki pa mu sredstva med drugimi namenjajo tudi Ministrstvo za izobraževanje, ki financira predvsem DPS, Ministrstvo za kulturo, ki sofinancira določene kulturne pobude, ali Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ki financira štipendije za zamejske in izseljenske dijake. S seje velja omeniti vprašanje, ki ga je postavil član Boštjan Koražija (poslanska skupina Levica) o tem, ali je pričakovati tudi večjo finančno

Poslopje parlamenta RS, foto: www.dz-rs.si

podpore najmanj zaščitene slovenske narodne skupnosti na Hrvaškem. Pri tem se je med drugim dotaknil še nedavne izjave ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo RS Zdravka Počivalška o tem, *da Slovenci na Hrvaškem niso avtohtona slovenska manjšina*, in zanimali so ga stališče do te izjave, izrečene, kot da je uradna, in morebitni nadaljnji koraki v zvezi s tem. Odgovora ni prejel, ker da naj bi to presegalo okvire seje. Kar zadeva slovensko skupnost na Hrvaškem, pa je bil kot *velik korak* tokrat znova večkrat poudarjen pomen, ki da ga bo imela Vzročna kmetija, nastajajoča v Prezidu v Gorskem kotarju. Ponovno je kot *posebnost* omenjeno, da *na Hrvaškem živijo tako Slovenci, ki so pripadniki avtohtone slovenske skupnosti, to je na obmejnem območju, kot Slovenci in njihovi potomci, ki so se z območja Slovenije izselili tja, predvsem v večja industrijska, pristaniška mesta in tako naprej. Hrvaška pa ne razlikuje med tema dvema statusoma, torej izenačuje status obojih*. Na vso srečo, bi dodali. Več: www.dz-rs.si | Marjana Mirković

15.–16. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Projekt M. A. J.

Projekt Mreža Alpe Jadran se nadaljuje četrto leto. Namenjen je mladim in povezovanju na tem območju, poteka pa ob podpori štirih organizacij: Slovenskega deželnega gospodarskega združenja (SDGZ) iz Trsta, razvojne agencije Slovenska krajina iz Porabja, ZSDH in Slovenske gospodarske zveze (SGZ) iz Celovca, ki je tudi pobudnica.

Srečanje je tokrat pripravila ZSDH in ob udeležbi več kot tridesetih mladih iz Slovenije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške je potekalo v prostorih KPD Bazovica. Na programu je bila aktualna tema s področja ekološke problematike, jezikovno delavnico pa je vodil lektor za slovenski jezik na reški filozofski fakulteti dr. Klemen Lah.

Dogodka sta se udeležila tudi pobudnik projekta, podpredsednik Slovenske gospodarske zveze iz Celovca Felix Wieser in programska vodja projekta Vesna Hodnik, ki je tudi na čelu Slovenske gospodarske zveze na Koroškem.

Srečanje se je nadaljevalo z večernim druženjem in snovanjem novih pobud, v soboto pa je bil na programu turistični ogled Reke.

Naslednja dvodnevna delavnica je potekala 12. in 13. novembra v Monostru v Porabju, kjer so mladi spoznavali osnove kratkih filmov.

| Marjana Mirković

Za spomin na uspešno srečanje, foto: Marjana Mirković

18. oktober, Aleja pesnikov, park Bundek, Zagreb

Odkritje kipa Franceta Prešerna

Darko Šonc, Borut Pahor, Zoran Milanović in Tomislav Tomašević, foto: Antun Bukovec

Predsednica ZSDH Barbara Riman se je udeležila slovesnosti v Zagrebu, kjer sta predsednika Slovenije in Hrvaške, Borut Pahor in Zoran Milanović, odkrila doprni kip slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Oba predsednika sta pred tem v Ljubljani skupaj odkrila spomenik hrvaškemu jezikoslovcu in književniku Ljudevitu Gaju. France Prešeren in Ljudevit Gaj sta

bila sodobnika, ki ju je povezovalo delovanje za narodni preporod v 19. stoletju.

Postavitev spomenika Prešernu ima simbolno vrednost za slovensko kulturo, pomembna pa je tudi za utrjevanje prijateljskih odnosov med državama na vseh ravneh ter za Slovence, ki živijo na Hrvaškem, so med drugim zapisali na spletni strani slovenskega predsednika. Pobudo za kip Prešerna je pred petimi leti dalo veleposlaništvo RS v RH, podprla pa sta jo KPD Slovenski dom in Mesto Zagreb. Postavitev je finančno omogočila tudi slovenska vlada.

Spomenik Franceta Prešerna, postavljen v aleji pesnikov v mestnem parku Bundek, je izdelal slovenski kipar Metod Frlic, predstojnik kiparstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Na podstavku je poleg napisa FRANCE PREŠEREN, 1800–1849, Slovenija, vklesana sedma kitica Zdravljice – slovenska himna v slovenskem in hrvaškem jeziku. Več: www.up-rs.si, www.slovinci-zagreb.hr

■ Marjana Mirković

12. november, Botel Marina, Reka

Srečanje učiteljic in učiteljev slovenščine na Hrvaškem

Tilen Kožamelj navdušil z delavnico, foto: Marjana Mirković

Reška enota Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) iz Ljubljane, ki jo vodi dr. Barbara Riman, tudi predsednica ZSDH, je organizirala seminar učiteljic in učiteljev slovenskega jezika na Hrvaškem. Napovedano dvodnevno srečanje je zaradi epidemioloških omejitev potekalo le z enodnevnim programom, udeležile pa so se ga tudi učiteljice iz Slovenije in Avstrije.

V dopoldanskem delu je sodelovala dr. Tatjana Vučajnk, predavateljica na univerzi Alpe-Jadran v Celovcu in učiteljica slovenščine kot materne jezika na Novi srednji šoli svetega Andreja v Gradcu. Predstavila je predavanje Literarna besedila z robotki Bee-Bot, robotki v obliki čebelice, primerna za začetniške jezikovne ravni. Učiteljica slovenščine z dolgotnimi in bogatimi izkušnjami Vida Srdoč, ki v tem šolskem letu vodi DPS v društvih KPD Bazovica na Reki in SKD Istra v Pulju, pa je spregovorila o izzivih, ki jih postavlja slovenščina pred učence, govorce hrvaščine. V popoldanskem delu je slovenski igravec Tilen Kožamelj, zaposlen v reškem lutkovnem gledališču, predstavil lutko kot vzgojni pripomoček in za izjemno zanimivo delavnico, na kateri so nastale tudi nove lutke, prejel navdušene pohvale sodelujočih. Srečanje je bilo po oceni vseh zanimivo in koristno, sklenilo pa ga je druženje s pogovorom o izzivih in prihodnosti poučevanja slovenščine na Hrvaškem.

■ Marjana Mirković

15. november, Mestna knjižnica Ivana Gorana Kovačiča, Karlovec

Predstavitev osrednje zbirke slovenske knjige na Hrvaškem

ZSDH je v sodelovanju z Oddelkom za slovensko knjigo v Mestni knjižnici Ivana Gorana Kovačiča pripravila webinar na temo te osrednje zbirke za slovensko narodno manjšino na Hrvaškem. Dejavnost oddelka, način izposoje, obseg, pridobitev novih naslovov, vsebinske in druge značilnosti je pojasnila njegova večletna vodja Vedrana Kovač Vrana.

Predstavitev je na ogled na naslovu <https://www.youtube.com/watch?v=ErZzhXJIOBO> Osrednje knjižnice narodnih manjšin na Hrvaškem so del programa ljudskih oziroma mestnih knjižnic, njihova temeljna vloga pa je zagotoviti tovrstne storitve za vse prebivalstvo, tako tudi za pripadnike manjšin in njihove specifične potrebe. Program teh knjižnic vključuje nabavo knjig v manjšinskih jezikih, zagotovljeno uporabo knjižnega in neknjižnega gradiva, organizacijo tribun in predavanj, razstave in medknjižnično izposajo, glede na to, da morajo biti knjižnične storitve na voljo tudi pripadnikom manjšin zunaj sedeža osrednje zbirke. Od leta 2000 da-

lje spadajo programi teh knjižnic v okvir hrvaškega ministrstva za kulturo in medije, kar tudi zagotavlja sredstva za njihovo uresničitev in plače zaposlenih.

Na Hrvaškem deluje enajst teh knjižnic, poleg omenjene v Karlovcu še naslednje: za madžarsko narodno manjšino je zadolžena Mestna knjižnica (MK) Beli Manastir, za češko Ljudska knjižnica (LK) in čitalnica Daruvar, za slovaško Hrvaška narodna knjižnica (NK) in čitalnica Našice, za avstrijsko Mestna in univerzitetna knjižnica Osijek, za italijansko MK in čitalnica Pulj, za albansko Knjižnica Borisa Ogrizovića v Zagrebu, za rusinsko in ukrajinsko manjšino MK v Zagrebu, za srbsko narodno manjšino je zbirka v Srbskem KD *Prosvjeta* v Zagrebu, za bošnjaško narodno manjšino je pristojna NK in čitalnica Vlado Gotovac Sisak in za romsko manjšino Knjižnica Kali Sara na sedežu Zveze Romov v Zagrebu. | Marjana Mirković

Z ene od delavnic za najmlajše, foto: Marjana Mirković

26. november

Dr. Helena Jaklitsch na Hrvaškem

Predsednica ZSDH Barbara Riman se je udeležila obiska ministrice, pristojne za Slovence v sosednjih državah in po svetu, dr. Helene Jaklitsch pri rojakih v Splitu.

Ministrica je na poti po delu nekdanje skupne države na Hrvaškem obiskala Zadar in Split ter pozneje še Dubrovnik in Podgorico v Črni gori.

V Zadru se je ministrica srečala s predsednico SKD Lipa Darjo Jusup, podpredsednico Rafaelo Štulina in tajnico Ireno Vlakić ter se seznanila z delovanjem in težavami društva.

V Splitu je ministrica obiskala SKD Triglav, kjer ji je predsednik Cveto Šušmelj s sodelavci predstavil pestro in živahno dejavnost društva, ki bo prihodnje leto praznovalo 30. obletnico delovanja. Tokrat so imeli pevski jubilej, petindvajset let delovanja mešanega pevskega zbora (MePZ), ki ga vodi Tatjana Kurajica. Proslavili so ga s slavnostnim koncertom. Ob tej priložnosti so pevcem za dolgotrajno sodelovanje iz rok ministrice podelili

tudi priznanja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Ministrica se je članstvu med drugim zahvalila za predano delo in ohranjanje slovenske identitete, pomen njihovega delovanja pa so v svojih nagovorih poudarili še Cveto Šušmelj, splitski župan Ivica Puljak in Barbara Riman.

Drugi dan obiska je ministrica odpotovala v Dubrovnik in se tam sešla z vodstvom SKD Lipa, na čelu s predsednico Tanjo Baletić Cizej, zatem pa pot nadaljevala v Črno goro in k rojakom v Podgorici. Več: www.gov.si | Marjana Mirković

Ministrica na svečanem koncertu, foto: www.gov.si

29. november, Moje srečanje z zmajem, literarni natečaj

Izbor nagrajencev

ZSDH je drugo leto razpisala literarni natečaj za učence pouka slovenščine v šolah in društvih, tokrat z naslovom *Moje srečanje z zmajem*. Odziv je bil nad pričakovanji, sodelovali so tudi srednješolci.

Predvidene so bile tri kategorije, za učence od prvega do četrtega razreda OŠ, za učence od petega do osmega razreda OŠ in za srednješolce. Iz prve se je odzvalo štirinajst učencev, iz druge triindvajset in iz tretje enajst, skupno letos kar osemindvajset prispevkov! Torej interes do pisanja slovenske besede med mladimi na Hrvaškem obstaja. Najbolj je svoje učence motivirala Andrea Šlosar, učiteljica na reški OŠ Pećine, OŠ Dr. Andrija Mohorovičić v Matuljih in njeni podružnični šoli Jušiči ter na OŠ Klana, ki je poslala skupno devetindvajset del. Iz Druge gimnazije Varaždin, kjer slovenščino enajsto leto poučuje Miroslav Gradečak, so prispela dela osmih dijakov, iz reške Prve gimnazije na Sušaku pa je dr. Klemen Lah poslal dve deli. Učiteljica DPS-ja v Gorskem kotarju Mirjana Žagar je poslala tri prispevke učencev nižjih razredov OŠ, iz višjih pa so se odzvali trije učenci, ki DPS obiskujejo pri učiteljicah Vidi Srdoč v KPD Bazovica, Darji Čubrić v SKD Ajda v Umagu in Veri Hrga v SKD Triglav v Splitu. V vlogi mentoric sta se pri svojih otrokih izkazali predstavnica slovenske narodne manjšine (SNM) v Osješko-baranjski županiji Polona Margeta in tajnica Sveta SNM Mesta Zagreb Agata Klinar Medaković.

Komisija pod predsedstvom Damjane Hliš, koordinatorice pouka slovenščine v več obmejnih šolah Varaždinske županije, ni imela lahkega dela, soglasno pa je bilo po krajši razpravi sklenjeno, da v prvi kategoriji nagrado prejmejo Julija Margeta za prvo mesto, Vlaho Lončarica in Talin Cenov za drugo mesto ter Ena Begonja in Nika Janeš za tretje mesto. Kot je rečeno v obrazložitvi, so vsi sodelujoči napisali zelo doživete in izvirne prispevke o srečanju z zmajem. *S svojim razmišljanjem je Julija Margeta pokazala, da premore tako bogato besedišče kot tudi dober občutek za pripoved, ter se s tem uvrstila na prvo mesto.*

V skupini od petega do osmega razreda OŠ je prvonagrajena Tonka Škugor, drugo mesto si delita Anja Mikulčić Ilić in Ante Segulin Štambuk, tretje pa Jure Margeta in Eufemia Babić. Ob-

razložitev navaja, da je bila izbira med prispevki zahtevna, saj je prišlo kar nekaj izvrstno napisanih besedil. Med njimi je izstopalo besedilo Tonke Škugor, saj je pokazala bogato besedišče ter dober občutek za pripovedovanje in povezovanje zgodbe. Prav tako sta drugačen pristop k pripovedovanju pokazala Anja Mikulčić Ilić in Ante Segulin Štambuk. Jure Margeta je svoje besedilo oblikoval kot pesem v prozi, v njem pa duhovito predstavil slovenske znamenitosti. Eufemia Babić je na izviren način v zgodbo vključila tudi nastanek človeške ribice.

V skupini srednje šole je bilo prvo mesto dodeljeno Luciji Smiljan, drugo si delita Zinka Šenkiš in Sunčica Buhin, tretje pa Karla Rožmarić in Michelle Samardžić. Obrazložitev ugotavlja, da so nam tudi srednješolci postregli z raznolikimi in zanimivimi izdelki, s katerimi so pokazali, da jim je bližje poezija. Z izrednim občutkom za verze se je na prvo mesto uvrstila Lucija Smiljan. Zinka Šenkiš in Sunčica Buhin sta nas s svojima čustveno obarvanima pesmima spustili v svoj notranji doživljajski svet. Karla Rožmarić je pokazala bogato besedišče, Michelle Samardžić pa nas je popeljala po ljubljanskih ulicah in v svojo pripoved vključila tudi znamenitosti glavnega mesta Slovenije.

Nagrajencem iskrene čestitke, vsem sodelujočim pa zahvala za sodelovanje in dovoljenje za objavo v Sopotjih. V rubriko DPS smo tokrat uvrstili nagrajene prispevke, medtem ko bodo ostali objavljeni v eni izmed naslednjih števil Sopotij.

■ Marjana Mirković

6. oktober, Hotel Union, Ljubljana

Dragica Motik nagrada za življenjsko delo

Dragica Motik, foto: Erika Ašič

Ob svetovnem dnevu učiteljev, ki poteka 5. Oktobra, so bile podeljene najvišje državne nagrade na področju šolstva za leto 2021. Tokrat je bila za življenjsko delo nagrajena tudi nekdanja učiteljica DPS-ja na Reki in v Čabru Dragica Motik, k pridobitvi priznanja pa smo nekoliko pripomogle tudi njene nekdanje učenke iz KPD Bazovica, ki v društvu delujemo v okviru Skupine za raziskovanje slovenskega kulturnega izročila (SRSKI). Dragica Motik je to prestižno nagrado, ki se podeljuje od leta 1966, prejela za področje DPS-ja po svetu in na predlog Društva katoliških pedagogov Slovenije (DKPS).

Kot večletne učenke smo novico z veseljem sprejele in zelo smo ponosne, da smo imele priložnost tudi oceniti njeno delo v naši skupini ter prispevati drobec k njegovi prepoznavnosti na pedagoškem področju. Komisija, ki podeljuje te nagrade, zahteva od predlagateljev konkretna dejstva oziroma potrdila o delu kandidata, in to iz različnih obdobjih delovanja in na različnih področjih. Pobudnik priznanja, DKPS, je tako tudi nas na Reki povprašal za mnenje in z veseljem smo posredovale naše visoko mnenje o prizadevnosti in pedagoški dejavnosti Dragice Motik pri DPS-ju. Pri tem nismo bile niti malo v zadregi, imamo namreč obilico gradiva, ki priča o tem in našem sodelovanju z njo. Pa ne le to, velik del tega gradiva smo že leta nazaj posredovale v Šolski muzej v Ljubljani in tako ob njeni pomoči pomagale ohranjati sled o našem skupnem šestletnem sodelovanju ter o njenem navduševalnem in strokovnem delu. Tako smo skupaj ohranjale slovenstvo v našem okolju.

Profesionalna pot Dragice Motik je bila vsekakor zelo uspešna, a tudi zelo pestra. Preizkusila se je na različnih področjih, več o tem pa je objavljeno v obrazložitvi prejete nagrade v zborniku na spletnem naslovu slovenskega ministrstva za izobraževanje, znanost in šport:

www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Novice/NAGRADE-V-SOLSTVU/ZBORNIK-NAGRAJENCI-2021.pdf.

Dragica Motik je zdaj v pokoju, a se ni ustavila in je še vedno zelo aktivna v DKPS-ju. Idej ji nikoli ne zmanjka, a zna jih tudi udejanjiti, med drugim še vedno izvaja seminarje za učitelje, sodeluje pri pripravi mednarodnih srečanj in piše strokovne članke, predvsem v reviji Vzgoja in Mladika.

Naši dragi in spoštovani nekdanji učiteljici ob prejeti pomembni nagradi iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravja in uspeha na vseh področjih delovanja!

▮ Povzeto po zapisu Glorie Segnan v imenu SRSKI

9. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk z Goriškega

V okviru sodelovanja s pevskimi zbori iz Slovenije sta se v KPD Bazovica predstavila zbora z Goriškega, MePZ Motiv, ki ga vodi Miran Rustja, in ŽePZ Rože z zborovodkinjo Andrejo Rustja.

Zbora združujeta ljubitelje petja iz Nove Gorice in okolice, nastopata na pevskih prireditvah, kot sta Primorska poje in Goriški zbori pojo, rada pa obiščeta tudi rojake v društvih na območju nekdanje skupne države in v zamejstvu ter drugih evropskih državah. MePZ Motiv je slovensko pesem uspešno ponesel tudi k rojakom v Kanadi, Belgiji in Nemčiji.

Gostom, katerih nastop je za klavirjem spremljala pianistka Anica Furlan, se je s krajšim nastopom pridružil tudi MePZ KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka.

Prisluhnili smo prepevanju čudovitih slo-

venskih pesmi in uživali. Bilo nam je zelo lepo, sploh pa zato, ker je pesem po dolgem času ponovno donela v naših prostorih. Dobre volje nam ni manjkalo, spletli smo nova poznanstva in vsekakor sodelovanje nadaljujemo.

Posnetek celotnega nastopa je na ogled na kanalu YouTube, in sicer na povezavi: www.youtube.com/watch?v=mQ7QmUqIIw&list=UUj1z9tEZvXQMajly7JjcqQ&index=4

▮ Sandra Grudenič, Marjana Mirkovič

Lep uvod v novo sezono, arhiv KPD Bazovica

14. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk društva Pristan

Številna društva iz Slovenije želijo v obisk Reke pogosto uvrstiti tudi ogled KPD Bazovica in srečanje z rojaki. To željo so izrazili tudi člani andragoškega društva Pristan iz Kopra in bili navdušeni nad prijaznim odzivom.

Dobrodošlico jim je ob prihodu izrekel predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetič, tajnica Sandra Grudenič je predstavila delovanje društva, predsednica ZSDH Barbara Riman pa je spregovorila o slovenski skupnosti na Reki in Hrvaškem nasploh.

Skupina iz Kopra je iz Slovenskega doma obisk Reke nadaljevala v novi kulturni četrti, kjer so si ogledali Palačo sladkorja in Mestni muzej. Vodila jih je mentorica v predmetnem sklopu Spoznavanje in doživljanje umetnosti Carmen Tisnikar, umetnostna zgodovinarica z večletnimi pedagoškimi in izkušnjami v strokovnem vodenju turističnih ekskurzij.

Kot je zapisano na njihovi spletni strani na naslovu www.drustvo.pristan.si je društvo Pristan – univerza za tretje življenjsko obdobje Koper, ki združuje tamkajšnjo generacijo zvedavih upokojencev. Društvo je izjemno dejavno, svojim članom že več kot dvajset let ponuja številne in raznolike izobraževalne programe z različnih področij, kot so učenje jezikov, družboslovje, naravoslovje, umetnost, računalništvo, pohodništvo, telovadba, joga, prirejajo izlete, literarne večere, predavanja, srečanja, svečanosti, druženja... | Marjana Mirković

16. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Večer filmske glasbe

Duo glasbene skupine Mimo ritma, umetniški vodja Ivan Harej Harry in pevka Zdenka Kallan Verbanac, sta uspešno pripravila njun dolgo pričakovani prvi večer filmske glasbe v društvu in srčno upamo, da mu bodo sledili še kakšni. Navdušen odziv občinstva – to je bilo žal v omejenem številu zaradi epidemioloških predpisov in tako je pol dvorane ostalo prazne – je potrdil, da smo željni takšnih večerov in da lepe glasbe nikoli ni preveč, še zlasti, če nas popelje v svet filmov, ki tudi s svojo glasbo ostajajo nepozabni, ali pa, če prisluhnemo zimzelenim melodijam. Zdenka Kallan Verbanac in Ivan Harej Harry sta tako na program uvrstila pesmi, kot so Are You Lonesome

Ivan Harej Harry,
Zdenka Kallan
Verbanac in Luka
Verbanac navdušili,
foto: Marjana Mirković

Tonight, Voglio amarti cosi, All of Me, That's Amore, Amor, amor, amor, Dimmi quando tu verrai, Help Me Make'it Throught The Night, Fly Me To The Moon in Quizas, quizas, quizas. Ivan Harej Harry je izvedel Najlepše pesmi in Marie, ne piši pesmi več, Zdenka Kallan Verbanac pa Ta Pedia Tou Pirea, Tango delle capinere, Una notte intera, I Never Fall In Love Again, Siva pot, Chitarra Romana, It's Now or Never in Hello, Dolly. Program je s svojim nastopom lepo obogatil tudi mladi kitarist Luka Verbanac, ki je izbral posebno in edinstveno glasbo Nina Rote, skladano za filmsko mojstrovino Amarcord slavnega Fellinija.

Program je seveda tudi tokrat po dolgotrajnem ploskanju občinstva dodatno sklenila še Slovenija, od kod lepote tvoje, nastopajoči pa so za nastop prejeli številne čestitke in pohvale z željo, da se kmalu znova predstavijo na odru. V vsesplošno zadovoljstvo so za naslednjič obljubili izbor italijanskih kancon. Komaj čakamo. Tokrat pa se je večer nadaljeval s čestitko in torto Zdenki Kallan Verbanac za njen rojstni dan in s poznejšim prijetnim druženjem. | Marjana Mirković

22. oktober, Dvorana Istrskega zbora, Poreč

Dnevi slovenske kulture v Istri

Slovenska kulturna društva iz Umaga, Poreča, Pulja, Labina, Buzeta in Lovrana so tudi letos organizirala vrsto dogodkov za Dneve slovenske kulture v Istri. Potekali so od 1. do 22. oktobra in znova prinesli kulturne večere, filmske predstave, razstave ter folklorne in pevske nastope.

Prvega dne so si obiskovalci v Narodnem domu v Buzetu lahko ogledali film o Triglavu, naslednji dan so na terasi Circola v organizaciji SKD Istra v Pulju zapele pevke ŽePZ Slovenčice iz Tuzle, 9. oktobra je v labinski Lamparni potekalo pesniško popoldne puljskega društva ob glasbeni spremljavi znanega slovenskega citrarja Petra Napreta, 15. oktobra je SKD Snežnik v svojih prostorih v Lovranu pripravilo razstavo letošnjega projekta *Izmenjujemo večšine*, dan pozneje je bila v dvorani Antonio Coslovich v Umagu odprta razstava *Prvih deset let SKD Ajda*, kjer so nastopili ŽePZ in folklorne

sukpine tega društva, 20. oktobra so v galeriji SKD Istra v Pulju premierno predvajali ogled filma *Aleksandrinke* v produkciji tega društva, 22. oktobra – na sklepni večer – pa so v dvorani Istrskega zbora v Poreču na povabilo tamkajšnjega SKD Oljka nastopili člani KPD Bazovica, folklorna skupina, ki jo vodi Nataša Grlica, in duo glasbene skupine *Mimo ritma*, njen umetniški vodja Ivan Harej Harry in pevka Zdenka Kallan Verbanac, prav tako je program popestril tudi mladi kitarist Luka Verbanac. Ob tej priložnosti je bila v Poreču na ogled tudi razstava ustvarjalnih skupin društev z deli, nastalimi v okviru projekta *Izmenjujemo večšine*. | Marjana Mirković

Uspešen nastop folklorne skupine, foto: Milan Grlica

23. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Pevski večer z gosti

Obiskovalce v polni dvorani Slovenskega doma je znova zelo razveselil še en oktobrski pevski večer, tokrat z gosti iz Sevnice, MePZ Lisca. Na kratko jih je predstavil in program tudi povezoval koordinator kulturnih dejavnosti v KPD Bazovica Vitomir Vitaz, uvodoma pa je v krajšem nastopu zapel MePZ društva pod vodstvom zborovodje Zorana Badjuka.

Gostje, ki jih vodi zborovodkinja Petra Stopar, so za nastop izbrali več slovenskih ljudskih in drugih pesmi, pri čemer so se ob nekaterih pridružili tudi glasovi ganjenih obiskovalcev v dvorani, kot denimo pri pesmih *Ko so fantje proti vasi šli*, *Rasti*, *rožmarin ali Rož*, *Podjuna*, *Zila*. Vrhunec večera je bil skupni nastop, ko sta ob koncu programa MePZ KPD Bazovica in MePZ Lisca pod vodstvom Petre Stopar zapela priljubljeno *O, Podjuna*, zatem pa z vso dvorano še *Vsakdo mora imeti prijatelja*. Pri tem je nastop gostov s svojim igranjem na harmoniko posebej in lepo popestril Jože Leskovar. Po izrečenih zahvalah in pohvalah so se pevke in pevci obeh zborov še dolgo zadržali na prijateljnem druženju in snovanju novih dogovorov. Če bo po sreči, nadaljevanje prijateljskih vezi sledi spomladi prihodnje leto v

Sevnici, na lep večer pa v KPD Bazovica spominja podarjena, zanimiva in lepo oblikovana knjiga z naslovom *Sevnica, stoletje na razglednicah* avtorja Oskarja Zorana Zelića.

Zahvala in čestitke gostom, foto: Marjana Mirković

MePZ Lisca uspešno deluje že petinštirideset let, zadnji dve leti pod vodstvom Petre Stopar, ki s svojo mladostno energijo in znanjem prinaša novo svežino in željo po nadaljnjem ustvarjanju. Poslanstvo zbora je ohranjati lepo slovensko pesem s petjem ljudske, narodne in umetne zborovske glasbe, ustvarjati medsebojne vezi ter krepiti vedrino duha in jo deliti s poslušalci v bližnji in daljni okolici. Zbor sodeluje na različnih kulturnih prireditvah in vsakoletnem tekmovanju pevskih zborov v Sevnici in Posavju ter na pevskem taboru v Stični, pripravljajo pa tudi letni koncert in nanj povabijo slovenske zборе in vokalne skupine iz nekdanje skupne države, vendar pa tudi sami radi gostujejo pri rojkih v sosednjih državah Slovenije. Za svoje dolgoletno in uspešno delo na področju ljubiteljske dejavnosti so tudi nagrajeni. | Marjana Mirković

26. oktober, Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja

Nagrade Primorsko-goranske županije (PGŽ)

PGŽ je na priložnostni slovesnosti podelila nagrade za razvoj kulturnega ustvarjanja v letu 2020 in med nagrajenimi je tudi vodja likovne skupine KPD Bazovica Tihana Karlović.

Nagrada je zahvala za vaš trud in spodbuda za nadaljnje ustvarjanje v kulturi in umetnosti, področju, ki ga je pandemija najbolj prizadela, je nagrajencem med drugim povedal župan Zlatko Komadina

S svečane podelitve, Tihana Karlović druga z leve, foto. www.pgz.hr

Nagrade se podeljujejo najuspešnejšim ustanovam, društvom in fizičnim osebam na območju PGŽ, ki so kot najboljši prejeli nagrado na državni ali mednarodni kulturni prireditvi. Več nagrad je bilo podeljenih za dosežke na državni ravni, medtem ko sta za mednarodno raven nagrado prejeli likovni umetnici Maja Franković in Tihana Karlović. Tihana Karlović si je to priznanje zaslužila z nagrado za delo na papirju, prejeto na lanskem mednarodnem srečanju Ex-Tempore v Piranu in kot potrdilo stroke.

Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Sopotij in želi nagrajenki uspešno ustvarjanje tudi v prihodnje. ■ Marjana Mirković

11.–29. november, Mestna knjižnica, Zadar

Likovna kolonija, razstava

SKD Lipa iz Zadra je v predverju oddelka Arbanasi v tamkajšnji mestni knjižnici organizirala razstavo 14. mednarodne likovne kolonije, *Turanj 2021*. Odprli sta jo predsednica društva Darja Jusup in umetniška vodja likovne kolonije Marija Ivoš, dogodek pa je popestrilo predvajanje filma, ki predstavlja avtorje in njihova dela.

Marija Ivoš je ob tej priložnosti med drugim povedala, da so likovno kolonijo organizirali navkljub pandemiji, potekala je virtualno na temo Brez naslova. Odzvalo se je triintriideset akademskih ali ljubiteljskih slikark in slikarjev iz slovenskih kulturnih društev na Hrvaškem ter iz Slovenije in Bosne in Hercegovine. Izšel je tudi katalog, ki predstavlja sodelujoče avtorje in njihova dela. V njem je Marija Ivoš med drugim zapisala, *da vsakdo, ki slika, pri iskanju lastnega umetniškega izraza plemeniti svojega duha, ne glede na to, ali gre za ljubiteljskega ali akademskega slikarja, kajti slikanje je zahtevno opravilo umetniškega ustvarjanja*.

Katalog predstavil vse sodelujoče, foto. Marjana Mirković

Tudi na letošnji koloniji so sodelovale članice likovne skupine KPD Bazovica: Marija Donadić, Renata Jerkov, Ksenija Mrkela, Nevenka Mudrić-Saltović in Željka Podobnik, sicer pa so svoja dela razstavili Jože Arzenšek, vodja likovne sekcije SKD Lipa v Zadru in prvih trinajstih likovnih kolonij v Turnju, ter iz istega društva še Nada Pia Bajlo, Tatjana Bajlo, Marija Balen, Zrinka Majica, Majda Radović in že omenjena Marija Ivoš. Največji odziv je bil iz SKD Istra v Pulju, sodelovali pa so Duša Čivljak, Vesna Jelinčić, Vesna Krstić, Brane Orlović, Fernanda Nikolić Orlović, Ljiljana Smoljan, Grazia Škopac, Darija Zenzerović in Marija Neva Pibernik, ki v društvu vodi tudi tečaj slikanja. Iz splitskega SKD Tiglav so se odzvali Mirjana Božulić, Aleksandra Hajdić, Jelena Stehlik in nova vodja likovne sekcije Lidija Stehlik, iz KPD Slovenski dom iz Zagreba Adica Dobrić Jelača in Stanka Novković, iz SKD Slovenski dom iz Karlovca Vesna Papanac, Marjan Cifer iz Zadra in Biserka Vuković iz Lovrana, iz Slovenije Boža Jambrek iz Novega mesta in Metoda Turk iz Šmarjeških Toplic, iz Bosne in Hercegovine pa Vlatko Zimmer, ki v SKD Tuzla že dvajset let organizira likovne kolonije Slovenci v Tuzli za tamkajšnje rojake.

Zanimivo razstavo s predstavitevijo avtorjev si je mogoče ogledati na kanalu YouTube, in sicer na naslovu: www.youtube.com/watch?v=tEcPdLMtsDU. ■ Marjana Mirković

20. november, SKD Prešeren, Lokve

Tradicionalni slovenski zajtrk

Tradicionalni slovenski zajtrk je letos potekal že enajsto leto. Pobudnik tega projekta je Čebelarstva zveza Slovenije, ki je pet let zapored organizirala dobrodelno izobraževalno akcijo, namenjeno predvsem izobraževanju in ozaveščanju otrok o pomenu čebel in čebeljih pridelkov. Akcijo so želeli narediti za vse-slovensko in vanjo vključiti tudi ostale pridelovalce slovenske hrane. Danes pri projektu sodeluje več ministrstev in številne ustanove in organizacije s področja zdravstva, gospodarstva in podjetništva.

V številnih vrtcih in osnovnih šolah po Sloveniji tako že desetletje obeležujejo vsak tretji petek v mesecu novembru kot dan slovenske hrane in izvajajo projekt *Tradicionalni slovenski zajtrk*, je zapisano na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje (www.nijz.si). Ta je za otroke in odrasle poseben "praznik", saj se nanj pripravljajo z raznimi dogodki, samo doživetje zajtrka pa nadgrajujejo z izobraževanjem o pomenu lokalne hrane, zdravega načina prehranjevanja, obiščejo jih tudi lokalni čebelarji. Na ta dan postrežejo tradicionalna živila zajtrka, kot so med, maslo, mleko, kruh, jabolka ali drugo sveže in suho sadje, sam projekt pa spodbuja, da po lokalnih živilih posežemo tekom celega leta. Glavni namen dneva slovenske hrane je poudarjanje v Sloveniji pridelane hrane, letošnje

leto pa je tudi mednarodno leto sadja in zelenjave, zato gre poseben poudarek pomenu lokalne samooskrbe. *Pobuda je tako usmerjena v vključevanje domačega sezonskega sadja in zelenjave*, je med drugim navedeno na spletni strani ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, na portalu Naša super hrana www.nasasuperhrana.si, ki objavlja informacije o projektu promocije lokalne hrane, pa tudi stike s ponudniki lokalne hrane v celotni Sloveniji.

Tradicionalni slovenski zajtrk je letos obeležilo tudi SKD Prešeren v Lokvah. Datum so malo prilagodili in je potekal v soboto, 20. novembra, v prijetno domačem okolju, ki ga je ponujala terasa tamkajšnjega lokala. V dobri družbi je bila v peharju lepa ponudba tradicionalnih izdelkov, kot so ajdov kruh z orehi, ržen kruh, kruh s semeni itd. Poleg tega pa tudi maslo in med. Seveda pa tudi mleka ni manjkalo. Brez lepih, dobrih in okusnih zelenih jabolok pa zajtrk ne bi bil popoln.

Takšen obilni zajtrk ponuja dovolj goriva za cel dan. Pa dober tek! ■ Darja Čubrić

Za dober začetek dneva, foto: Darja Čubrić

22. november, Dvorana Gervais, Opatija

Športni biografski leksikon PGŽ

Dolgoletni raziskovalec zgodovine športa na Hrvaškem in širše Eduard Hemar ima za seboj že dvanajst knjig s tega področja, dve tudi v založbi KPD Slovenski dom iz Zagreba in tamkajšnjega sveta slovenske narodne manjšine: Slovenci v hrvaškem športu (2014) in Slovenci v hrvaškem športu – novi življenjepisi (2018).

Letos je tej zbirki dodal še novo, Športni biografski leksikon PGŽ, ki po svojem obsegu velja za največjo knjigo o športu na Hrvaškem, po mnenju samega avtorja pa je krona njegovega delovanja. Pobuda zanjo je bil izid Istrskega športnega leksikona pred petimi leti in založnik, Zveza športnih organizacij PGŽ, je za pripravo te knjige oblikoval strokovno komisijo, ki je v sodelovanju z avtorjem določila seznam uvrščenih. Med njimi so poleg

športnikov tudi številni trenerji in požrtvovalni ljubitelji športa, s svojim prostovoljnimi in ljubiteljskim delom vključeni v vrsto športnih dejavnosti in zaslužni za njihov razvoj. Avtor je podatke iskal v državnih in zasebnih arhivih, matičnih uradih, mestnih pokopališčih, tisku, pri športnikih, novinarjih, družinskih članih pokojnih oseb, uvrščenih v leksikon, in tudi v tujini. Knjiga ima skoraj devetsto strani in prinaša blizu tisoč biografskih enot, sega stoletje in pol v zgodovino in prek športnih zgodb ponuja vpogled tudi v družbene, ekonomske in politične razmere določenega obdobja. Seveda so tudi v tem delu slovenska imena – kot pravi avtor, je v ta leksikon uvrstil trideset novih, ki v prejšnjih dveh, prav tako zajetnih knjigah, niso omenjena, sicer pa to raziskovanje še traja in se nenehno izpopolnjuje. Kot eno najzanimivejših imen velja omeniti Ivana Vončino (1827–1885), ki je bil pionir sokolstva in športa, po izobrazbi diplomirani pravnik, med drugim pa je bil tudi župan Karlovca (1860) in Zagreba (1874–1876) ter soustanovitelj dveh društev, telovadnega društva Hrvaški sokol leta 1874 in tudi njegov prvi predsednik, istega leta pa še Hrvaškega planinskega društva.

Eduard Hemar podpisoval še dolgo po predstavitvi, foto: Marjana Mirković

Eduard Hemar, potomec družine s slovenskimi in nemškimi koreninami, ki jo je v veliki meri obeležila izseljenska pot, je leksikon posvetil pokojnim sodelavcem in svojemu stricu Josipu Zimmermannu iz ZDA.

Športni biografski leksikon PGŽ je v dneh od 16. do 23. novembra avtor predstavil na Reki, v Delnicah, Malinski, Opatiji in Crikvenici ter zanj prejel številne čestitke in pohvale. Kot član KPD Bazovica je izvod leksikona podaril knjižnici, in upati je, da bo ta zanimiva knjiga predstavljena tudi v društvu, še posebej zato, ker PS prihodnje leto praznuje dvajsetletnico delovanja. ■ Marjana Mirković

24. november, Svetovni slovenski kongres (SSK), Ljubljana

Natečaj za izvirno izražanje mladih

SSK, društvo, ustanovljeno 1991 z željo predvsem povezati Slovence širom sveta in jih vključiti v slovenski prostor, je v treh desetletjih razvilo vrsto dejavnosti, leta 2013 pa oblikovalo tudi literarno sekcijo Slovenska beseda, med drugim kot pomoč pri ohranjanju jezika. Pripravili so tudi koncept literarnih natečajev za izvirno izražanje mladih rojakov po svetu, ki so potekali v različnih oblikah, najbolj priljubljena v zadnjih

Nagrajena risba, arhiv
Nike Kovač

letih je organizacija bralno-risalnih natečajev. Otroci narišejo motiv na prebrano slovensko pravljico, tokrat je bilo to besedilo lutkovne igre o mravljah, prirejeno v sodelovanju z avtorico in režiserko Bredo Varl. Kot so med drugim zapisali na spletni strani SSK-ja www.slokongres.com, je bil odziv na natečaj dober, kar 145 prijav, risbe pa so prispele iz Italije, Avstrije, Švedske, Madžarske, Makedonije, Hrvaške, Španije, Japonske, Nemčije in Rusije. Na natečaj so se prijavi tudi v DPS v Gorskem kotarju in učiteljica Mirjana Žagar nam je z zadovoljstvom sporočila, da je v kategoriji od 13 do 15 let nagrado prejela njihova učenka Nika Kovač. Iskrene čestitke! ■ Marjana Mirković

IZ PLANINSKE SKUPINE

3. oktober, Skupaj z Obalnim PD na Slavniku

Na Slavniku, arhiv
Darka Moharja

Tradicionalnega pohoda na Slavnik in srečanja planincev prvo nedeljo v oktobru ni več. Novi časi narekujejo nove pri-

stope, tako da se je Obalno PD iz Kopra odločilo prekiniti tradicijo. To seveda ni preprečilo članom PS KPD Bazovica, da se ne bi podali na Slavnik, prvo slovensko goro, ki preseže 1000 metrov višine, gledano od morja proti vzhodu.

Kljub meglenemu in vetrovnemu vremenu je bilo srečanje prijateljskih društev spet prisrčno. Tako, kot mora biti med prijatelji. Tudi nekaj idej o skupnih izletih je prišlo na dan. Triglav, Krk, nekaj jesenskih izletov. Naj samo epidemija ne prepreči realizacije.

Vse skupaj je dodatno popestrilo srečanje lovskih društev, ki so lepo zapeli in zai-grali na svoje lovske roge. Na koncu so se megle razšle, celo sonce je bilo moč zaslutiti nekje v višavah. Krasno vreme za narediti kakšen zanimiv posnetek.

■ Darko Mohar

24. oktober, Obarvani Gorski kotar in izlet na Špičasti vrh

Po dolgem času se je planinska skupina spet odločila za obisk krajev okrog Brod Moravic v Gorskem kotarju. Sončen dan, hribi, odeti v jesensko pobarvano nošo, dobra družba in človeku ne more biti lepše. V Moravičkih Selih je bilo vzpostavljeno toplo srečanje z domačini. Dobili smo navodila, kako in kam, kaj vse pogledati, s parkiranjem avtomobilov pa ni bilo nobenih težav. Vzpon ni bil težak, razgled z vrha na dolino Kolpe proti Brodu ob Kolpi pa je bil enkratni. V vasi sta sledila doživetje balinanja domačinov kar na poševnem travniku pred cerkvijo in ogled cerkve Matere božje Karmelske, ki je kar nekaj desetletij stala brez strehe. Baročni leseni oltar s premično sliko Matere božje in veliko truda, da se cerkev obnovi, so izletu dodali še kulturni utrinek. Na poti domov sta sledila obisk Ravne Gore in vzpon na Javorovo koso, ki sta dopolnila nabor lepih doživetij in spominov. **Darko Mohar**

Pogled na Kolpo s Špičastega vrha, foto: Darko Mohar

6. november, Pot seniorjev

Reški planinci, seniorji iz HPD Platak pod vodstvom Pera Sekulića, so bili zelo aktivni v raziskovanju planinskih poti v zaledju Reke. Pot med Škrljevim in Cernikom, ki so jo speljali in označili, žal samuje. Markacije so zbledele, pot zarasla, vidi se, da tod hodi zelo malo planincev. Člani PS KPD Bazovica so se odločili, da jo obišejo in uživajo v njenih lepotah. Dva izredna razglednika, Kičer in Suhi vrh, z ene strani ponujata krasne razglede proti Kvarnerju. Tudi razgledi proti Grobniškim Alpam in Kamenjaku so enkratni. No, tisto, kar je verjetno najlepše, je vojna mulatjera, ki je včasih peljala do bunkerja na Kičeru. Projektirana podobno kot Premužičeva steza v Velebitu varno pelje med številnimi skalami v izredno zakraselo območje. Globoke vrtače, skalnati stolpiči in mediteranski gozd so zlit v eno samo lepoto. Žal je tudi tukaj ljudska roka globoko posegla v naravo. Zahodno stran Drenovega vrha kazi velik, še vedno aktiven kamnolom. Zelo hitro bodo močni stroji odsekali vrh hriba in s tem tudi uničili pot, verjetno zgrajeno v času med obema vojnoma, ko je tukaj potekala Rupnikova črta. Obrambni položaji in bunkerji te linije so vidni tudi na sosednjem Kamenjaku.

Zgodovina Reke in okolice je zelo bogata in različnih ostankov minulih časov ne bi smeli kar tako prepustiti uničenju. Reška "Premužička" potrebuje zaščito! Za začetek so se člani HPD Platak odločili, da jo očistijo in markirajo. Delno so to opravili predturo naše planinske skupine. **Darko Mohar**

V ozadju Kamenjak, foto: Darko Mohar

27.–28. november, Po vrhovih Učke in Čičarije tudi PS KPD Bazovica

Na Šeburnu, foto: Darko Mohar

Pridni člani PD Opatija so se odločili pokazati hrvaškim planincem lepote Učke, do zdaj nekako v ozadju, samotne in redko obiskane. Pripravili so novo obhodnico, poimenovano Po vrhovih Učke in Čičarije, ter jo odprli v soboto, 27. novembra. Obisk dveh razglednih točk in trinajstih vrhov bo planincem v

veliko veselje in uživanje, saj poti do njih niso naporene in težke. Hkrati so pripravili ličen vodniček oziroma dnevnik, ki je obiskovalcem v veliko pomoč. Odprtja obhodnice ni motilo napovedano slabo vreme, skoraj vsi programi so bili izpeljani. Na odprtju sta bila poleg drugih visokih gostov navzoča tudi predstavnika Hrvaške planinske zveze (Hrvatski planinarski savez, HPS), podpredsednica Jadranka Čoklica in glavni tajnik Alan Čapljar.

Štirih predvidenih pohodov so se udeležili tudi številni člani PS KPD Bazovica in tako dali velik prispevek k svečanosti. ■ Darko Mohar

3. december, Prvič v zgodovini PS KPD Bazovica nočni vzpon na Kamenjak

Skoraj dvajset let je moralo preteči, da so se člani PS KPD Bazovica odločili za nočni obisk hribov. Za prvi tak vzpon so izbrali Kamenjak nad Grobniškim poljem, lep razglednik in vrh, na katerega so speljane vojaške pešpoti še iz časov med obema vojnama.

Mrzlo in vetrovno vreme ni preprečilo odločitve petih članov PS, da se ob luči baterijskih svetilk povzpnejo na vrh, visok nekaj nad 880 metrov. Za to so bili poplačani s krasnim razgledom na nočni Kvarner. In zaključili so, da to ne bo zadnji nočni potep po hribih. ■ Darko Mohar

Z nočnega vzpona na Kamenjak, arhiv Darka Moharja.

4. november, Mesto Reka

Sprejem predstavnikov svetov narodnih manjšin

Reški župan Marko Filipović je pripravil sprejem za predstavnike svetov narodnih manjšin in jih obvestil, da je bil na zadnji seji reškega mestnega sveta oblikovan Odbor za narodne manjšine, katerega člani so iz vrst bošnjaške, črnogorske in makedonske narodne manjšine. Poudaril je, da je Reka zaradi pisane narodnostne sestave bogato mesto, v katerem v harmoniji živijo vse vere in narodi, k temu pa da prispeva tudi dejavnost manjšinskih svetov. Teh je na Reki devet, poleg že

Z novim reškim županom, foto: www.rijeka.hr

omenjenih delujejo še sveti albanske, madžarske, romske, srbske, italijanske in slovenske narodne manjšine, medtem ko je bil za češko narodno manjšino na Reki na manjšinskih volitvah 2019 izvoljen njen predstavnik. Kot je zapisano na spletni strani www.rijeka.hr, je Mesto Reka za njihovo delo in programe v proračunu za 2021 zagotovilo skupno 866.200,00 kn.

Sprejema se je med drugimi udeležil tudi predsednik Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka Boris Rejec.

Podatki letošnjega popisa prebivalstva še niso objavljeni, po tistih iz leta 2011 pa na Reki živi približno osemnajst tisoč pripadnikov narodnih manjšin oziroma skoraj 14 % prebivalstva. V javnem življenju ti sodelujejo prek svojih društev, v katerih ohranjajo jezik, običaje in kulturo. ■ Marjana Mirković

I 2. literarni natečaj ZSDH

V nadaljevanju objavljamo tri nagrajene prispevke 2. literarnega natečaja ZSDH. Uredništvo se zahvaljuje mentorjem in avtorjem za objavo, ki je v izvorniku in nelektorirana.

I 1. skupina: 1.-4. r. OŠ: 1. nagrada

Moje srečanje z zmajem

Naenkrat sem se pojavila v čudni dimenziji. Narejena je bila iz sladkarij. Tam so bile ogromne lizalke, čokolade, bomboni in še veliko sladkarij. Zagledala sem velikega roza zmaja. Ustrašila sem se in se skrila za veliko lizalko.

Malo sem pogledala in videla, da zmaj prihaja. Prišel je in me vzel v roko. Odprl je usta, mislila sem da me bo pojedel, ampak bruhal je čokolado. Tako smo se zabavali še in še.

Bilo je kod nikoli prej, ampak potem me je zbudila budilka, morala sem v šolo. To je bila moja dogodivščina z zmajem. Bilo bi še lepše, če bi bila resnična.

I Julija Margeta, 4. r. OŠ Vladimir Nazor Čepin, PŠ Čepinski Martinci, mentorica Polona Margeta

I 2. skupina: 5.-8. r. OŠ: 1. nagrada

Srečanje z zmajem

Nekoč je živel skopi kralj, ki je vladal deželi, ime mu je bilo Leopold I. iz Perzije. Živel je sam v majhnem gradu pri Krapini. Nekega dne je nekdo vlomil v njegov trezor. Leopold ga je uspel ustaviti, vendar se je odločil, da bo moral bolje zaščititi svoj zaklad, pa ga je pokopal v zmajevi jami. In legenda pravi, da ta zmaj še vedno varuje zaklad kralja Leopolda.

Sedmošolci Osnovne šole Kišnjek so se letos odpravili na izlet v Krapino na ogled gradu Leopolda I. Perzijskega ter drugih znamenitosti. Takšno potovanje ni običajno, a je ravnatelj vztrajal. Ravnatelj šole Kišnjek je človek, ki je vedno želel biti najboljši, a otrok ni maral. Ker je želel biti najboljši ravnatelj, se je odločil, da bodo letos vsi učenci šli na ekskurzijo, kjer še nihče ni bil.

Sedmošolci so se na pot odpravili zgodaj zjutraj. Med vožnjo jim je vodič pripovedoval različne zgodbe o Leopoldu, pa tudi o zmajih. Vsi otroci so mislili, da so zmaji neumni in da ne obstajajo, razen ene deklice Dore. Dora je vedno verjela v zmaje, a vsi so se norčevali iz nje zaradi tega. Zelo se je veselila tega potovanja, saj si je vedno želela tja.

"Zmaji ne obstajajo," je nesramno rekla Jana in prekinila vodnika, ostali v razredu pa so se strinjali z njo. "Ne bodite tako prepričani," je rekel vodnik za sedmošolce. Popoldne so prispeli v motel zelo blizu jame kralja Leopolda. Dora se je odločila, da se sprehodi do jame. Vzela je nahrbtnik in se odpravila. Šla je sama, ker nikogar drugega niso zanimali zmaji. Tega je že navažena. Ko je prišla do jame, je bilo v njej vse temno, zato je vzela svetilko, jo prižgala in naenkrat na stenah zagledala risbe zmajev, o katerih je brala v knjigah. Jama je bila videti kot rov, a ko je prešla še 20 metrov, se je jama končala. Vedela je, da je ne more biti konec, ker je prebrala, da je to ena najdaljših jam. Na steni je zagledala napis: "Pazite se zmaja, ki živi globoko v jami, če boste poskušali ukrasti njegov zaklad, boste zavedno izginili." Z roko je šla po napisu na steni in kamni so se začeli premikati. Za vsemi temi kamni je videla zlato luč, zato je nadaljevala s kopanjem. Ko je nekaj zagledala za kamni, je svetilka padla na tla. Bila je v temi, začela je otipavati po tleh, da bi našla svetilko. Ko jo je našla in prižgala je zagledala zeleno-modrega zmaja, komaj večjega od šolske klopi. Imel je zelo velika in močna krila, veliko večja od preostalega telesa. Zmaj je odprl oči in ko jo je zagledal, se je zelo prestrašil. Počasi se je umaknil globlje v rov. Dora mu je sledila, bilo je zelo ozko, zato se je morala plaziti po tleh. Čez nekaj časa je rov postal širši, da je lahko vstala. Videla je veliko gnezdo in tri belo-modre zmaje v velikosti njene pesti. Zmaj ji je sledil. Pred seboj je zagledala diamante in smaragde ter veliko luknjo v stropu. Luknja je bila tam, ker so zunaj gradili nov zabavišni park. Dora je vedela, da koža mladih zmajev ne prenese sončne svetlobe, in to je bil sedaj velik problem. Odločila se je, da jim mora pomagati. Poslovala se je od zmaja in se odpravila nazaj, saj ne sme zamuditi na večerjo. Po večerji je šla v posteljo in razmišljala, kako pomagati zmajem. Spomnila se je, da obstaja serum, ki bi preprečil občutljivost mladih zmajev na soncu. Toda ta serum, eliksir evkaliptusa, je bil redek. Spomnila se je, da so ta serum včasih uporabljali v zelo dragih masažnih salonih. Zaspala je.

Naslednje jutro se je zgodaj zbudila in odšla ven. Našla je kolo in se odpeljala do najbližjega masažnega salona. Pritihotapila se je vanj in našla eliksir evkaliptusa. Vzela ga je in se vrnila v motel. Tam je vzela vse, kar je potrebovala in se napotila v jamo. Ko je prispela, je začela mešati napoj, s pomočjo katerega bodo mladi zmaji odporni na sončno svetlobo. Zmešala ga je in ga dala zmajem. Vedela je, da ga bo dovolj za en mesec in da bodo zmaji v tem času postali odporni, četudi bodo na soncu. Potem se je hitro poslovila od zmajev, se vrnila v motel, saj so se že odpravljali na pot. Ko se je vrnila, so jo vprašali, kje je bila, a ker je vedela, da ji ne bo nihče verjel, ni nikomur nič rekla.

Vzela je svoje stvari in stopila v avtobus. Ko se je avtobus prvič ustavil, jo je nekaj udarilo v glavo. Bil je to majhen smaragd. Pogledala je v nebo in zagledala štiri čudovite zmaje. Upala je močno, da jih bo nekoč spet videla.

Ko je prišla domov so jo starši vprašali, kako je bilo na izletu. Rekla je, da je bilo lepo, zmajev pa ni omenila, saj je vedela, da ji nihče ne bo verjel.

I Tonka Škugor, 7. r. OŠ Pojšan, Split, mentorica Vera Hrga (DPS v SKD Triglav)

3. skupina: SREDNJE ŠOLE: 1. nagrada

Moje srečanje z zmajem

Na ljubljanskem gradu
je živel, je živel dober zmaj
Ljubaj.
Sedem zmajčkov
je imel, je imel dober zmaj
Ljubaj.

Z njimi se zabavam, pojem
klepetam, smučam, plavam,
nogomet igram.

Z najboljšim prijateljem
zaupno pokramljam,
ker tega ne izdam.

Na ljubljanskem gradu
je živel, je živel dobar zmaj
Ljubaj.
Sedem zmajčkov
je imel, je imel dobar zmaj
Ljubaj.

Lucija Smiljan, 4. r., Druga gimnazija, Varaždin,
mentor Miroslav Gradečak

Razmišljam

Mogoče veste, kje se Kresniški Vrh nahaja?
V Sloveniji, na hribčku, kjer sonce zahaja.
Jaz za to vasico zelo dobro vem,
samo zdaj zelo redko tja grem.

V tej vasici sem se rodila,
poštenega življenja naučila.
Imam lepe spomine na ta kraj,
no vseeno me ne vleče nazaj.

Od tam sem odšla zelo mlada,
dolgo sem prihajala nazaj rada.
S časom se je vasica zelo spremenila,
ni več tako obljubljen in mila.

V mojem srcu je ostala taka, kot je bila,
včasih se celo vprašam, zakaj sem odšla.
Kresniški Vrh, moj dragi rojstni kraj,
kako bi bilo, če bi le prišla nazaj?

Marija Šenk, na Reki, 22. oktobra 2021

Kresniški vrh, foto: <https://mapcarta.com/30320170>

IN MEMORIAM

KPD Bazovica so v zadnjih mesecih v letu za vedno zapustili nekdanji dolgoletni pevci v zboru, **Stanislav Požar**, **Frane Cvitan** in **Anton Vičević**, posebej pa je vse pretresla žalostna novica, da je društvo za vselej zapustil še včeraj aktivni član in pevec **Savo Sancin**.

Stanislav Požar (1935–2021)

Stanislav Požar je umrl 25. oktobra v 87. letu starosti.

Živel je v Rupi, na območju, močno povezanem z bližnjo Slovenijo. Po šolanju s področja ladjedelniške industrije se je zaposlil v ladjedelnici 3. maj, na Reko se je 1963 tudi preselil do upokojitve. V zgodovino MePZ-ja je zapisan kot tenorist in eden izmed pevcev z najdaljšim stažem – pel je več kot štirideset let (1970–2014) in zadnjih dvajset let na vaje prihajal iz Rupe –, pa tudi kot pevec, ki si je zaslužil posebno spoštovanje, ker je, sicer samorastnik po glasbenem znanju, na nastopih pogosto uspešno vskočil kot zborovodja. Dejavno je bil desetletja vpet tudi v kulturno in glasbeno življenje v Rupi in okolici, več let kot zborovodja cerkvenega zbora župe Šapjane.

Leta 2014 smo Stanislava Požarja predstavili tudi v rubriki Srečanja v septembrskih Sopotjih, njegova zgodba pa je še eno bogato pričevanje o povojnih večplastnih in tesnih stikih s Slovenijo, tudi zato, ker je Rupa do leta 1948 sodila na njeno ozemlje, tam pa je, v Jelšanah, še vedno tudi zadnje počivališče za krajanje Rupe.

Tudi Stanislav Požar počiva na pokopališču v Jelšanah, na zadnjo pot sta ga 28. oktobra pospremila kolega iz zbora, pevca Arsen in Marta Maračič, in v imenu MePZ-ja in KPD Bazovica položila venec ter izrekla globoko in iskreno sožalje družini.

! Marjana Mirković

Frane Cvitan (1938–2021)

Frane Cvitan je preminil 2. novembra v 84. letu starosti.

V članstvu KPD Bazovica je bil dolga leta predan pevec, v društvo pa ga je pripeljala ljubezen do petja, tudi slovenskih pesmi, ki so mu kot rojenemu Dalmatincu kmalu močno prirasle k srcu. V zboru je pel od leta 1994, bil je bas, in čeprav je živel v naselju Jurdani, ki je blizu meje s Slovenijo, je rad in redno prihajal na vaje in nastope, vse do zadnjih let.

Frane Cvitan je pokopan na pokopališču v Kastvu. Spominu nanj sta se z vencem in sožaljem družini v imenu MePZ-ja in KPD Bazovica poklonila predsednik društva Zvonimir Stipetić in pevka Dragica Rizman.

! Marjana Mirković

Anton Vičević (1933–2021)

Anton Vičević je umrl 3. decembra v 88. letu starosti.

V MePZ KPD Bazovica se je včlanil leta 2000 in s krajšim premorom je dolgo kot tenorist pel v zboru. Med pevci ostajajo v spominu njegove besede, ki jih je izjavil takoj po vaji, ko se je po daljšem premoru vrnil v zbor, češ da se *počuti, kot bi se drugič rodil*.

Vse do leta 2016 je redno prihajal na vaje in nastope, čeprav je živel v okolici Reke, v Škrljevu.

Anton Vičević ima zadnje počivališče na pokopališču v Škrljevu. Na pogrebu sta v imenu MePZ-ja in KPD Bazovica položila venec in izrekla sožalje družini predsednik društva Zvonimir Stipetić in pevka Dragica Rizman.

! Marjana Mirković

Savo Sancin, družinski arhiv.

Savo Sancin (1944–2021)

Savo Sancin je preminil 14. novembra v 78. letu starosti.

Savo Sancin se je rodil v Beogradu. Leta 1953 se je družina preselila na Reko, po OŠ je izobraževanje nadaljeval na srednji in zatem višji pomorski šoli v Piranu, se med šolanjem zaposlil na Splošni plovbi in 1970 opravil izpit za kapitana ter na tej dolžnosti plul na različnih tovornih ladjah (1971–1977) in vlačilcih Jadranskega pomorskega servisa (JPS, 1985–1993) ter zatem v tujini (1993–1994), opravljal pa je tudi druge posle s področja pomorstva, več let predaval v srednji pomorski šoli v Bakru (1980–1985, 1994–1998) in bil poveljnik na šolski ladji Vila Velebita, pozneje pa tudi poveljeval na vlačilcih v tujini (1998–2010). Nekdanjim dijakom šole v Bakru ostaja v spominu kot eden najpriljubljenejših profesorjev, nekaterim v javnosti na Reki pa kot poveljnik enega izmed petih vlačilcev JPS, ki so poleg treh splitskih avgusta 1992 uspešno pomagali gasilcem pri gašenju nevarnega požara v reškem pristanišču in preprečili katastrofo, ki je grozila prebivalstvu Reke.

Savo Sancin je bil član KPD Bazovica od leta 1994, pozneje je postal dejaven v zboru in širše. V društvu si je resnično težko predstavljati nastop zbora v prihodnje brez tega vedrega, nasmejanega in vedno na šalo pripravljenega pevca iskriivega duha in polnega humorja.

Savo Sancin je pokopan na pokopališču v Dragi. Na zadnji poti 23. novembra so se od njega poslovili pevci MePZ-ja s slovensko pesmijo, predsednik KPD Bazovica **Zvonimir Stipetić** pa je v imenu zbora in društva položil venec in v slovo priljubljenemu rojaku dejal:

"Še pred dobrim mesecem si nihče, pa tudi jaz, ne bi mislil, da bomo danes tukaj zbrani v žalosti, ker si nas zapustil, dragi naš Savo. Bil si dober, pošten in odprt človek, družaben, poln vedrine in smisla za humor.

Odločil si se, da boš pomorščak in razgibano življenje in potovanje širom sveta te je obogatilo z mnogimi izkušnjami, poznanstvi in prijateljstvi. Na zatonu poklicne kariere na morjih si vrgel sidro in se posvetil prenašanju znanja skozi poučevanje mladih v Pomorski šoli v Bakru.

Vse življenje si v sebi nosil zavest, da si Slovenec, doma iz krajev, kjer biti Slovenec ni bilo vedno lahko. Svojo identiteto si ponosno negoval in izražal, pri tem pa si spoštoval tudi vse druge, ne nazadnje si si tukaj na Hrvaškem ustvaril dom in družino.

Ko so okoliščine to omogočile, si se priključil slovenskemu društvu Bazovica, kjer si lahko srečal svoje rojake in se v prijetnem okolju pogovoril v maternem jeziku ter obiskal kakšen kulturni dogodek, ki jih je bilo v našem društvu zmeraj na pretek.

Ko si se upokojil, si imel več časa in si se odločil za še aktivnejše delovanje v društvu. Ker je pesem nam Slovencem močno pri srcu, si se pridružil pevskega zboru, v katerem si z nami prepeval vse do svojih zadnjih dni. Pogrešali bomo tvoj močni, zvonki bas.

Toda to ni vse: tudi otroci te bodo pogrešali. Kot dedek si se posvetil najmlajšim članom naše slovenske skupnosti in si vsako leto kot sveti Miklavž razveselil otroke na prireditvi in obdarovanju. V tej vlogi si bil tako posrečen, da se te je prijel vzdevek Babo Natale.

Dragi Savo, tudi med nama dvema se je v zadnjih letih rodil globok prijateljski odnos in pogrešal bom najine dolge pogovore in razprave ob kavici na Radiostanici. Veliko sva si povedala, še več tega pa je ostalo neizrečenega.

Izguba človeka, prijatelja, je nenadomestljiva, saj je vsakdo od nas edinstven. Ostanajo pa spomini, predvsem lepi spomini, ki sčasoma le prekrijejo žalost.

Zbogom, Savo! Ohranili te bomo v srcu kot vzravnanelega, dobrodušnega in veselega Slovenca.

V imenu slovenskega društva Bazovica, mešanega pevskega zbora in v svojem imenu izrekam iskreno sožalje družini in svojcem." | **Marjana Mirković**

2.–11. november, Mestno lutkovno gledališče (MLG)/HKD na Sušaku – Hiša otrok, Reka

Festival lutkovnih gledališč

Letošnji, že 26. festival lutkovnih gledališč je prinesel predstave dvanajstih gledališč, devet s Hrvaške in treh iz tujine, iz Severne Makedonije, Srbije in Slovenije. Tokrat je potekal na treh lokacijah, poleg mestnega lutkovnega gledališča še v novih prostorih v Hiši otrok ter v Hrvaškem kulturnem domu (HKD) na Sušaku. Tematika je bila različna in vsebinsko namenjena vsem generacijam. Prireditev je tudi letos spremljal pester spremljevalni program z več delavnicami, ki jih je kot organizator pripravil MLG. Zaradi poslabšanih epidemioloških razmer in omejenega števila obiskovalcev je MLG poleg spoštovanja vseh ukrepov, kot sta nošenje mask in upoštevanje razdalje, sklenil vse predstave uprizoriti dvakrat.

V okviru večletnega uspešnega sodelovanja MLG s slovenskimi gledališči, zahvaljujoč tudi ravnateljici MLG Magdaleni Lupi Alvir, diplomantki ljubljanske univerze, je 8. novembra letos na festivalu

sodelovalo Lutkovno gledališče Maribor s predstavo Ferdo, veliki ptič. Nastala je po istoimenski nagrajevani slikanici brez besed avtorice Andreje Peklar ter v režiji in dramtizaciji Katje Povše. Več: www.gkl-rijeka.hr, www.lg-mb.si | Marjana Mirković

Reški galeb vabi na predstave, foto: Marjana Mirković

12. november, Filozofska fakulteta, Reka

Izrazi moči slovenskega jezika, predstavitev knjige

V organizaciji Slovenske matice in v sodelovanju z reško filozofsko fakulteto je potekala predstavitev knjige z naslovom *Izrazi moči slovenskega jezika*. Delo je v pogovoru, ki ga je vodil lektor slovenskega jezika na tej reški ustanovi, dr. Klemen Lah, predstavila avtorica dr. Vesna Mikolič, sicer predstojnica Inštituta za jezikoslovne študije Znanstveno-raziskovalnega središča (ZRS) Koper in predavateljica na Katedri za slovenski jezik in književnost Univerze v Trstu.

Gre za prvo knjigo v knjižni zbirki *Razsežnosti slovenstva*, ki sta jo skupaj zasnovali Annales ZRS Koper in Slovenska matica. Po mnenju založnikov se je avtorica lotila opisa intenzitete jezika v različnih diskurzih, in sicer v znanstvenem, oglaševalskem in političnem, obravnava pa tudi domače leposlovje in prevodno književnost. Zanimive so tudi medkulturne primerjave izrazov intenzitete v slovenščini, hrvaščini, italijanščini in angleščini. Zadnji del monografije pa obravnava pomembno razmerje med intenziteto jezika ter nasilnim in sovražnim

govorom. *Monografija je tako lahko vodnik k večji zmožnosti za učinkovito, prepričljivo in spoštljivo komunikacijo na različnih področjih in k preprečevanju nasilnega govora v slovenski družbi*. Več: www.zrs-kp.si | Marjana Mirković

Naslovnica nove knjige, foto: www.slovenskamatica.si

Razsvetljena decembrska tema

Pozdravljeni iz bogato praznično okrašene Ilirske Bistrice! Veseli december je povsod okrog nas. Pogled skozi okna je pogled na sijoče zvezde, svetleče krogle in svetlobne zavese, podnebne spremembe pa so izumile še umetno (svetlobno) sneženje. Nič ne kaže, da nam bo samo ena nova nuklearka dovolj.

Ne vam, ne nam, kajti tudi Opatija je (pre)krasna, pa Reka tudi, in kdo ve, kakšen je Zagreb! Ljubljana, pravijo, je prav tako žareča in polna ljudi. Gostilne so znotraj in zunaj odprte in polne, praznične stojnice ob Ljubljani pa so inšpektorji zaradi korone zaprli. Pečen kostanj se lahko prodaja, kuhano vino na stojnicah pa ne. Kdo bi to razumel?! A saj se nihče več ne trudi karkoli razumeti, samo norca se še delamo iz vsega skupaj tu

pri nas.

A ni imela veselega decembra in tudi novega leta ne bo dočkala desetletna deklica, ki ji je usoda določila črno noč iz 9. na 10. december, svetovni dan človekovih pravic, za smrt v narasli, deroči in blatni mejni reki Dragonja. Mater so sil vode in vej odrešili srčni policisti, vaši in naši, ostali otroci so se iz reke uspeli rešiti sami. Nekaj dni prej so ob Dragonji našli 31-letnika, ki je umrl zaradi podhladitve.

Letošnja tema svetovnega dneva človekovih pravic je bila posvečena enakosti in 1. členu deklaracije, ki se glasi: "vsi ljudje se rodijo svobodni ter imajo enako dostojanstvo in pravice".

Dragica Jaksetič

Naš predsednik je v predsedniški palači na ta dan dejal, da je smrt v Dragonji tragedija in še en resen klic Evropi, naj uredi svojo migracijsko politiko.

V čem je bila deklica svobodna, če se je njena družina (očeta ni nihče omenjal) morala odpraviti na takšno pot? Kakšno dostojanstvo in katero pravico je sploh imela ta deklica in vsa njena družina? Koliko milijonov takšnih deklic je na tem svetu? In kdo je postavil rezilne žice na Dragonjo, pod Snežnik, na Kolpo? Kdo, moj predsednik? Katera je ta Evropa, ki ji pošilja še en resen klic? Kaj ji nisi prav ti zadnje mesece predsedoval?!

Ampak v človeku se vzbudi veselje pogosto takoj, ko zamenja TV-program. No, nekega dolgega decembrskega večera sem ga dvakrat, ker mi je bilo zadosti ne samo našega, potem pa še nebuloz vašega predsednika in sem pritisnila še tretji gumb in prestavila na prvi program Srbije, kjer sem se znašla iz oči v oči z njihovim predsednikom. Uau! Nisem točno vedela, v kateri zgodovinski čas sem vstopila. Vučić je sedel sam za veliko mizo pred dvema mikrofonoma. Za njim je bilo enobarvno ozadje, govoril je in govoril, slišati je bilo samo njega in bilo je res nekam čudno. Kot pred desetletji, le da slika ni bila črno-bela. Govoril je o tem, kako, dokler bo on na oblasti, ne bo ulica vodila Srbije! Doumela sem, da govori o nameri družbe Rio Tinto o izkopavanju litija pri Loznici, ko je začel (namišljenemu občinstvu?) kazati potiskan list papirja, češ da je bila Loznica prodana s tem edinim papirjem že leta 2012 in da "ne mi zdaj govoriti, da sam ja taj ...A bile su i pare, zna se. Al tih para

nisam ti ja vidio, znači nekemu su te pare išle u džep..." In potem dalje, kako bodo vse naredili regularno, počakali še vsaj leto dni na presojo vplivov na okolje, a da v nobenem primeru ne bo ulica vodila Srbije, dokler bo on na oblasti. Izkazalo se je, da gledam novinarsko konferenco z malo vprašanji in z enim ogromnim monologom, polnim samoljubja, lastne veličine, pretenj gospodarja na svojem dvorišču.

Z velikim veseljem sem čez kak teden slišala za blokado Beograda, za množičen upor, za upor tudi v Šabcu, in nato še Vučića, ki je samo po nekaj dneh obrnil ploščo o tem, kako je treba spoštovati voljo naroda in da ne bo on sam, ne da ... Kot češnja na torti pa je bila še oddaja na HTV1 Nedeljom u 2 z dvema Srboma v oddaji – kot sta se takoj na začetku pošalila voditelj oddaje Aleksandar Stanković in njegov gost iz Beograda, novinar, voditelj in satirik Zoran Kesić iz Njuz.net, član ekipe šestih ustvarjalcev sobotne večerne oddaje "24 minuta".

No, in danes sem si kupila beograjsko revijo NIN za spomin na srbsko vstajo in glej jo, srečo, v časniku sem našla tudi Kesića! Res praznični december, saj bom najbrž potrebovala kar nekaj decembrskih večerov, da se prebijem skozi cirilico.

Človeku se vrne optimizem, ko uvidi, da po tem svetu še hodi in svet razlaga precejšnje število razgledanih, normalnih, pogumnih ljudi. In da vse pogosteje ulice preplavljajo množice, ki jim je dovolj samodržcev in njihovih neumnosti. Da prihajajo zaradi boljšega sveta, podnebnih sprememb, svojih pravic. Ne pa samo zaradi žarečih lučk in stojnic s kuhanim vinom.

April leta 2022 bo nekaj posebnega. Volili bomo mi, vi, Srbi, Francozi... V Sloveniji pomembni, pametni, razumni posamezniki vstopajo v politični boj, "v greznico", kot se je izrazil eden izmed njih.

Srečno njim in z njimi nam vsem!

■ Dragica Jaksetič
dragicajaksetic@gmail.com

! Mirjana Žagar: Najlepše je delo z najmlajšimi!

Mirjana Žagar iz Prezida je učiteljica DPS-ja v Čabru, Prezidu in Trstju ter dejavna članica SKD Gorski kotar. Diplomirala je iz zgodovine in pedagogike na filozofski fakulteti v Ljubljani, zaposlena pa je v Ljudski knjižnici Ivan Žagar v Čabru. *Pogovor* je potekal večinoma po elektronski pošti, delno tudi po telefonu.

V dejavnost SKD Gorski kotar se je vključila takoj po ustanovitvi leta 2007, kot srednješolka, na nagovor soseda Slavka Malnarja, tudi poznejšega predsednika, žal mnogo prezgodaj preminulega: "V društvu sem izvedela za možnost študija v Sloveniji in štipendije. Odločila sem se za Ljubljano, tudi zaradi zemljepisne bližine in poznavanja jezika. Jezik sem razumela, naše narečje je zelo podobno slovenščini, pogosto sva tudi z babico spremljali slovenski TV-program, zlasti filme. Prvi dve leti, takoj po uvedbi v Čabru, sem DPS obiskovala pri učiteljici Mojci Podobnikar – bili smo manjša skupina, le deset učencev. Med študijem s slovenščino nisem imela težav, včasih se je zataknilo pri branju ali pisanju, a trudila sem se, da bi se naučila knjižnega jezika in pravilne izgovorjave. No, ne rečem, še vedno pa mi tu in tam kaj potegne po domače."

Vključila se je v različne oblike povezovanja goranskih krajev s Slovenijo in ohranjanja jezika in kulture v društvu ter širše, med drugim je na poletnih delavnicah v organizaciji zbirke rodbine Čop Palčava šiša iz vasice Plešce po krajih na obeh straneh meje raziskovala tradicionalne obrti, etnološko, stavbno in nesnovno dediščino, sodelovala pa je tudi pri sklepnih dramskih prireditvah ter pripravi razstav in poznejših publikacij. Tudi med študijem je ostala vpeta v delo društva in krepitev vezi s Slovenijo: s skupino učencev čabarske OŠ Petar Zrinski je tako sodelovala v večletnem slovenskem projektu Kuhna pa to, ki ga v okviru programa Dober tek Slovenija financira Ministrstvo za zdravje RS, skupaj s kolegi je dijakom v Čabru predstavila možnosti za študij v Sloveniji ter jim pomagala pri dokumentaciji za vpis in prijavi za štipendije, s svojimi izkušnjami pa rada priskočila na pomoč tudi pozneje. "Veliko jih odhaja na študij v Slovenijo, približno polovica pa se vrne v Gorski kotar, in to je bila odločitev tudi naše družine," pove.

Pedagoške izkušnje je nabirala že med študijem, leto dni tudi v Mladinskem centru Vič v Ljubljani, kjer je bila vključena v učno pomoč osnovnošolcem, v organizaciji Slovenske filantropije je opravila tudi usposabljanje za prostovoljno delo, vse to pa ji danes še kako prav pride pri pouku slovenščine. DPS poučuje od januarja 2017, ko se je odzvala vabilu društva in prevzela najprej skupino v Prezidu, jeseni istega leta še pouk v Čabru in Trstju. Pritegnil jo je interes novih učencev v Prezidu, kjer so kar tri skupine: "Tu je največ, kar devet najmlajših, starih od štiri do pet let, in te male tudi najraje poučujem; nekoliko starejša je naslednja skupina, v kateri so predšolski otroci in učenci nižjih razredov OŠ, teh je dvanajst, osem pa jih je še v starejši skupini, v kateri so učenci višjih razredov OŠ ter srednješolci in odrasli. Pouk imamo v gasilskem domu, v Čabru in Trstju pa v tamkajšnjih osnovnih šolah. V Čabru pouk poteka v dveh skupinah, v prvi so osnovnošolci, teh je pet, druga pa šteje osem udeležencev, večinoma odraslih. Tudi v Trstju sta dve skupini: v prvi je osem otrok, poleg predšolskih še učenci

do 3. razreda OŠ, v drugi skupini pa jih je enajst – večinoma so odrasli, prihajajo pa tudi iz bližnjega naselja Gerovo.

Pouk poteka v popoldanskih in večernih urah, septembra in oktobra so ga otroci še obiskovali v živo, a zaradi poslabšanja epidemioloških razmer je za vse od novembra dalje na daljavo: "To za najmlajše ni ravno najbolje, a s pomočjo staršev nekako gre. Glede gradiva sem zadovoljna, vsako leto dobimo kaj novega, zadnji dve leti pa se lahko pohvalimo tudi s prejemanjem legendarnega mesečnika Ciciban in revije Cicido za najmlajše."

Pohvali tudi podporo USZS, pristojnega slovenskega ministrstva in Zavoda RS za šolstvo, tudi za delavnice, prireditve in izlete: "To šolsko leto smo v sodelovanju z društvom napovedali s predstavo za otroke in ustvarjalno delavnico v Prezidu, vse zamišljeno kot predstavitev DPS-ja, promocija Slovenije in druženje. Poleg delavnic, ki jih izvedem na dva meseca, organiziramo tudi ekskurzijo v Slovenijo, obiskali smo kraje od Kekčeve dežele, solin in obalnih mest do Štajerske, redno imamo tudi miklavževanje in zaključno prireditev, a lani in letos precej okrnjeno zaradi pandemije.

Veliko dejavnosti poleg društva poveže tudi s knjižnico: "Naša knjižnica ima veliko knjig v slovenščini. Tudi sama zelo rada berem in brez knjig ne morem! To želim na različne načine prenesti tudi na vse svoje učence."

Učence je pritegnila tudi k sodelovanju na letošnjem literarnem natečaju ZSDH, sicer pa jo pouk, predvsem najmlajših, navdaja z optimizmom: "Veseli, da se vsako leto k pouku prijavijo vse mlajši, novi so letos tudi v Trstju. Delo z njimi mi je najlepše in me resnično veseli. Srčno upam, da je ta podmladek dober obet za nadaljnji razvoj društva Gorski kotar tudi v prihodnje," je ob koncu še zapisala Mirjana Žagar.

! Marjana Mirković

Mirjana Žagar, osebni arhiv

foto: Bogomir Žorž

foto: Mirko Žorž

foto: Mirko Žorž

foto: Bogomir Žorž

foto: Istog Žorž

foto: Istog Žorž